

VEGAP

Una de les il·lustracions de Perico Pastor per a la Bíblia: *Lluc 1, 28 "D'eu te guard"*.

La Bíblia i el seu Pastor

Arriben a València, a l'OctubreCCC, les il·lustracions que Perico Pastor va realitzar per a la Bíblia. És una selecció dels seus originals que l'Obra Social de CatalunyaCaixa ha convertit en exposició.

Quan li ho van proposar, va dir que sí "instantàniament". Amb un entusiasme que va sorprendre els seus interlocutors i que avui el torna a fer somriure: "La meua reacció va ser literalment fulminant. No sabia per què anava a aquella entrevista a Enciclopèdia Catalana, i quan el Jesús Giralt em va dir si m'agradaria il·lustrar la Bíblia, vaig respondre amb efusió." Això era el març de l'any 2006. Al juliol va tenir la proposta confirmada. Al setembre s'hi va posar seriosament i l'estiu del 2007 havia enllestit la feina. La Bíblia il·lustrada per Perico Pastor es presentava solemnement aquell mateix any.

Ara ja té la forma de llibre que havia de tenir, en tres volums enquadernats de col·leccionista. O en una versió econòmica de la magna obra, també, amb les il·lustracions en blanc i negre. O, finalment, en aquesta exposició pensada per a poder contemplar de ben a prop els originals de l'artista de la Seu d'Urgell.

350 de 1.000 de 1.500. El desembre de l'any passat es van mostrar per prime-

ra vegada en públic. Va ser a Barcelona, a la Pedrera. Pastor mateix s'havia encarregat de seleccionar, entre el miler de pintures que finalment havien format part de l'edició del llibre de llibres, les que s'havien de convertir en exposició.

El projecte inicial es va multiplicar i engrandir per l'efecte de la pràctica, per l'atracció i el suggeriment d'un text que va envoltar completament l'artista: "Vaig fer moltes més il·lustracions de les que m'havien demanat", confessa. Si d'entrada se n'havien previstes cosa de 300, li'n van sortir un miler i mig. Finalment, l'edició en va incloure mil. I ara, d'aquestes, 350 són a l'exposició. La tria sempre és difícil (i la composició: a més de seleccionar-les, n'ha confegit les aliances, ha unit les petites il·lustracions en conjunts que visualment esdevenen també unitats naturals), però Pastor se'n declara satisfet. Hi ha representats "els cicles bíblics més importants i, dins de cadascun, les il·lustracions que més m'han agradat de totes les que he fet". Un conjunt harmònic que, a sobre, pot viatjar. Cosa que el fa feliç. Perquè li

A l'esquerra, *Semblava que la nau s'havia de partir*; a la dreta, *Lamentacions*. Dues maneres complementàries d'il·lustrar un llibre ben "ric i

agrada que aquestes seves obres voltin i perquè la visita a València li encén l'arrel: "La meua infància és Pego, platja d'Oliva, Xàbia. Per part de pare sóc de Pego pels quatre cantons, saps?" L'exposició, que duu per títol "Perico Pastor: la Bíblia il·luminada", serà a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània fins l'1 de novembre.

Xiclet Bazooka. Ja des del moment en què va albirar la possibilitat d'aquesta intensa immersió plàstica en els textos sagrats va sentir "què demanava la Bíblia d'un il·lustrador. I què li proporcionava". La coneixia des de menut. Més o menys tangencialment. De l'escola: "Era un altre d'aquells països de la infància", ens explica. "Pel poc que en sabia, la recordava rica i variada. Després, quan hi vaig entrar, vaig constatar que ho era molt més que no em pensava. I em vaig dir: 'Si ho vols fer bé, això t'estirarà com si fossis un xiclet Bazooka.'" Ha hagut de treure del barret tots els trucs i l'experiència acumulada i la sapiència i l'art dels seus quaranta anys d'ofici. I li ha costat (res que valgui la pena no sol ser cosa de bufar i fer ampolles). I reco-

neix que, un cop immersit en el projecte, "hi va haver estones molt difícils, fins i tot de por". Però, continua, "mai no vaig pensar que no me'n sortiria".

Se la va llegir de cap a cap. Com fa sempre que ha d'il·lustrar algun llibre, explica, naturalment. Per ordre estricto. Des del Gènesi fins a l'Apocalipsi. A mesura que anava llegint, pintava. "Llegida així, la Bíblia té moments preciosos, moments realment molt poètics, molt evocadors, divertidíssims. També en té de terribles. I d'avorrits." Perico Pastor té perfectament delimitades les estones més feixugues: "Dels cinc llibres de la Torà, del Pentateuc, el Levític, els Nombres i el Deuteronomi són... una llauna. Són tot de normatives, de què pots menjar, amb qui no et pots enrotllar, què has de fer, què has de portar... és pesadíssim. Però ho vaig llegir sencer. I ho vaig il·lustrar."

Llegia i dibuixava, per tant, llegia i dibuixava, llegia i dibuixava. Durant sis mesos. Feia més coses, també, és clar. Perquè té família. I per ventilació. Però aquella feina intensa el va tenir ben captivat. "Va ser una immersió total", recorda. S'hi va donar completament.

Mai no va perdre la confiança en aquella relació directa que establia amb el text. Sabia que qualsevol cosa que hi llegís li podria suggerir una imatge. "I una altra i una altra i una altra. Fins que n'acaba sortint una que t'agrada."

Un ateu a la cort bíblica. La mirada de Perico Pastor és sempre múltiple. Com les seves arrels: a més del toc valencià ("potser és d'aquí, que ve cert component sensual de les meves obres", apunta, divertit) i de l'aire dels Pirineus, explica que per part de mare és "mig suís" i recorda els anys que va viure a Nova York. "Les arrels són múltiples", raona, "i es van multiplicant també a mesura que vius". Per tant, no s'ha arronsat a l'hora de submergir-se, des d'una mirada areligiosa, en un text sagrat per a molts: "No sóc creient, però ho he estat prou temps. I he estat també prou practicant per a saber de què parlo, ara. A més, vaig passar del catolicisme a l'ateisme sense trauma, sense hostilitat ni defensivitat. No sóc en absolut, i cada vegada menys, anticlerical ni menjacapellans."

Destaca també que no ha tingut cap mena d'advertiment previ, cap indicació

variats”.

“ni censura”. Al contrari, explica. I apunta que va comptar amb “el caliu humà, l’ajut intel·lectual i el suport generosíssim i poderosíssim de dues de les persones responsables de la traducció d’aquest text, que és la Bíblia interconfessional en català, l’Armand Puig i l’Agustí Borrell”. I recorda com, per exemple, si hi va haver moments en què hauria llençat el barret al foc, “quan penses que no t’hi haves d’haver ficat, que ho fas fatal, que no te’n sortiràs”, l’actitud dels dos bibliastes “va ser sempre positiva i sempre discretíssima, tenint en compte que ells en saben moltíssim i jo no sé res”.

Després, durant la presentació de l’obra ja il·lustrada des de la plàstica característica de Perico Pastor, Borrell, carmelita descalç, se’n declarava “impressionat”. Per la manera d’expressar tant en “quatre línies”, per la “capacitat extraordinària de captar el sentit dels textos bíblics”.

Tinta, colors, paper. Hi ha molts llibres dins del llibre i, tot i que el conjunt havia de mantenir una lògica unitat, també havia de reflectir els tons i les veus diferents que el configuren. El treball de

Perico Pastor és ple de matisos: “D’una manera espontània hi ha seccions de la Bíblia que no són il·lustrades amb la mateixa gamma que unes altres”. És a dir i posem per cas: “L’Antic Testament té moltes parts molt contrastades, sobretot als llibres històrics. El blanc

L’any 2010, Perico Pastor va cremar algunes obres. Aquestes, les vol per sempre juntes.

i negre és molt blanc i negre i el color és molt color. En unes altres parts, per exemple als evangelis, el negre mai no ho acaba de ser, les siluetes de les persones són ocre, siena, terra... i hi ha moltes poques làmines de molt de color. Quan vas passant les pàgines i arribes al Nou Testament t’adones que la mateixa llum hi és diferent. L’Antic Testament no té tants matisos, mentre que a l’evangeli hi trobem una visió més de primera persona. Hi ha coses que conviden a ser fetes d’una manera o d’una altra.”

Ha jugat amb els papers, també, com li agrada de fer: és una tria important, destaca, més que un simple suport esdevé un actor: “La manera com reacciona cada paper a la teva pinzellada és diferent.” Per això ha inclòs també aquest element en el joc de subtileses: hi ha mitja dotzena de papers, que canvien llibre per llibre o il·lustració per il·lustració, segons. “Alguns llibres, com ara el Càntic, són fets amb el mateix paper, en aquest cas, paper Japó.” Per què? “Perquè em permetia de treballar a tot color i a doble pàgina: sabia que agafaria els tons més difusos i que, per tant, em faria la sensació de llum que m’hi calia. Hi ha papers que són més concentrats, el color es queda on el deixes, et permet d’utilitzar més el negre per a la línia, que hi hagi molt blanc de paper.” I ens explica que ha jugat també amb papers especials: “Paper de cotó del segle XVII, d’un llibre que em va regalar un amic. L’he tingut guardat fins ara. És preciós: té més de 300 anys i encara és ben blanc. D’alguns dels seus fulls en van sortir les il·lustracions del llibre de Tobies, que és com un conte de nens.”

De manera que “va com va”, resumeix. S’ha deixat portar pel text “com en un ball” i n’està content. Parla amb estima del conjunt i s’entusiasma amb la història de Rut, que “és preciosa”, o amb les noces de Canà, o amb l’anunciació: “N’estic particularment orgullós, de la meua anunciació”, explica, i somriu. I acaba de mostrar el caràcter especial del conjunt amb una revelació: no les ha volgudes vendre mai, aquestes obres que han il·lustrat la Bíblia. Ni les que s’han publicat ni les que en van haver de quedar fora. Considera que ha de ser un tot o res. L’argument, senzill: “No vull que se separin.”

Núria Cadenes